

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: ajakirjanduse allikakaitse õigus on tsiviilkohtus absoluutne

Riigikohus: ajakirjanduse allikakaitse õigus on tsiviilkohtus absoluutne

12. Detsember 2022

Riigikohtu tsiviilkolleegium selgitas täna avaldatud määruses, et ajakirjanikul või meediaväljaandel on tsiviilkohtus õigus keelduda oma allika avaldamisest ka juhul, kui allikas on andnud valeinfot.

Riigikohus märkis, et allikakaitse õigus on oluline ajakirjandusvabaduse tagatis, mis loob eeldused ajakirjaniku ja tema informaatori vahel usaldussuhte tekkimiseks. See võimaldab ajakirjanikul saada avalikku huvi eeldavates küsimustes teavet ka allikalt, kellel on info avaldamine seadusega keelatud või tooks muul viisil kaasa sanktsioonid.

Meediateenuste seaduse järgi ei tohi ajakirjanik või väljaanne üldjuhul ilma allika nõusolekuta tema tuvastamist võimaldavaid andmeid avaldada. Samas ei kehti see keeld juhul, kui allikas on andnud teadvalt valeinfot.

Kolleegium selgitas, et kui allikas annab ajakirjanikule väärinfot, siis on ajakirjanikul küll lubatud oma allikas avaldada, aga temalt ei saa seda tsiviilkohtumenetluses nõuda. See tähendab, et tsiviilkohtus on ajakirjanduse allikakaitse õigus absoluutne. Kriminaalmenetluses tohib nõuda allika avaldamist ainult juhul, kui see on vältimatult vajalik raske kuriteo lahendamiseks. Samas peavad ajakirjanik ja väljaanne arvestama sellega, et kui avaldatud teave rikub kellegi õigusi, siis oma allika avaldamisest keeldumise korral vastutavad nad ise ebaõige teabe või au teotava väärtushinnangu avaldamise eest ning neil tuleb olla valmis ka allikalt saadud info tõendamiseks.

Lisaks juhtis Riigikohus tähelepanu sellele, et allikakaitse õigus ei kehti olukorras, kus meediaväljaanne on loonud kanali, mille kaudu inimesed saavad avalikkusele infot või vihjeid edastada otse – ilma, et sellega kaasneks ajakirjanduslik vahendustegevus.

Kohtus arutusel olnud juhtum puudutas vihjet, mis oli saadetud AS-ile Postimees Grupp kuuluvale portaalile Elu24. Vihjekirja kuvatõmmist levitati hiljem sotsiaalmeedias, aga sealt puudus saatja nimi. Vihjekirjas mainitud inimene esitas kohtule avalduse saatja andmete väljanõudmiseks Postimees Grupilt, sest väidetavalt sisaldas kiri laimu. Postimees Grupp keeldus vihje autori andmeid avaldamast, viidates allikakaitsele.

Maakohus asus seisukohale, et tegemist võib olla väärinfo avaldamisega ja leidis, et sellises olukorras peab ajakirjandusväljaanne autori andmed väljastama. Ringkonnakohus jättis maakohu määruse muutmata.

Riigikohtu tsiviilkolleegium keeldus täna Postimees Grupi määruskaebuse menetlusesse võtmisest kaebeõiguse puudumise tõttu, sest seaduse järgi on määruskaebuste läbivaatamine sellistes küsimustes

üheastmeline. Samas selgitas kolleegium kohtupraktika ühtlustamiseks allikakaitse põhimõtte rakendamist.

Riigikohtu määrusegasaab tutvuda siin[1].

Arno Pöder

pressiesindaja

Riigikohus

arno [dot] poder@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-ajakirjanduse-allikakaitse-oigus-tsiivilkohtus-absoluutne>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=2-21-17817/15>